

Τι πρέπει να κάνουν οι γονείς όταν το δίγλωσσο παιδί τους φαίνεται να αντιμετωπίζει γλωσσικές δυσκολίες;

- Κάποιοι, καλόβουλα, μπορεί να προτείνουν ότι οι γονείς πρέπει να μη χρησιμοποιούν τη μητρική τους γλώσσα. Τέτοιου είδους συμβουλές είναι λαθεμένες.
- Στις μικτές οικογένειες, αν ο ένας από τους δύο γονείς δε μιλάει την άλλη γλώσσα, θα ήταν καλό να τη μάθει, δείχνοντας έτσι στο παιδί ότι η άλλη γλώσσα είναι σημαντική και αξίζει να τη μάθει και το ίδιο.
- Όταν τα παιδιά δυσκολεύονται να εκφράσουν τους εαυτούς τους, πρέπει να αναρωτηθούμε γιατί συμβαίνει αυτό:
 - Μήπως προσπαθούν να μιλήσουν γρηγορότερα από ότι επιτρέπει το επίπεδο της γλωσσικής τους ανάπτυξης;
 - Μήπως νιώθουν πιεσμένα να πουν κάτι γρήγορα, επειδή συνήθως διακόπτονται από τους άλλους όταν μιλούν;
 - Μήπως αντιμετωπίζουν κάποια άλλη δυσκολία στις ζωές τους άσχετη με τη γλώσσα;
 - Μήπως είναι ζήτημα αντιζηλίας με τα αδέρφια ή τους συνομήλικους τους;

Οποιαδήποτε και να είναι η περίπτωση, είναι σημαντικό ο/η ακροατής/ακροάτρια να μην δείξει δυσαρέσκεια ή ανυπομονησία όταν τα παιδιά δυσκολεύονται να εκφράσουν τον εαυτό τους.

Φορέας Υλοποίησης

ΠΟΛΥΔΡΟΜΟ: Ομάδα και Περιοδική Έκδοση για τη Δίγλωσσία και τον Πολυπολιτισμό στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία

www.polydromo.gr
polydromo@polydromo.gr

Συγγραφή Κειμένου

Ρούλα Τσοκαλίδου

Συντονισμός Προγράμματος

Μπιρμπίλη Μαρία - Τσοκαλίδου Ρούλα

Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Email: mmpirmpri@nured.auth.gr
tsokalid@nured.auth.gr

Website: www.polydromo.gr/dialogos

Επιμέλεια - Επεξεργασία

Γεωργία Πετράκη, Εύη Μάρκου

Με την ευγενική στήριξη του

Δίγλωσσία και εκπαίδευση

Ενημερώνομαι
για την εκπαίδευση

Τι ονομάζουμε διγλωσσία;

Η διγλωσσία είναι η ικανότητα παραγωγής ολοκληρωμένων προτάσεων σε δύο ή περισσότερες γλώσσες. Δίγλωσσο άτομο είναι αυτό που χρησιμοποιεί δύο (ή και περισσότερες) γλώσσες στην καθημερινή του ζωή (π.χ. μία γλώσσα στο σπίτι και άλλη στο σχολείο, ή μία γλώσσα με τη μητέρα και άλλη με τον πατέρα).

Η διγλωσσία των ατόμων που ανήκουν σε δύο ή και περισσότερες γλωσσικές κοινότητες συχνά δημιουργεί ανησυχία ή απορία σε μονόγλωσσα άτομα. Αυτό μπορεί να συμβαίνει γιατί:

- Συχνά τα δίγλωσσα άτομα «αναμειγνύουν» τις δύο γλώσσες τους, για να καλύψουν καλύτερα τις ανάγκες επικοινωνίας τους.

- Για τα δίγλωσσα άτομα, δεν συνυπάρχουν μόνο δύο (ή και περισσότερες) γλώσσες, αλλά και ποικίλα πολιτισμικά στοιχεία και διαφορετικές οπτικές γωνίες, σε καθημερινή βάση.

Σε πολλές περιπτώσεις, ο όρος 'διγλωσσία' χρησιμοποιείται όπως και ο όρος 'πολυγλωσσία'

Βοηθάει η γνώση της γλώσσας της οικογένειας στην εκμάθηση της γλώσσας του σχολείου;

Σύμφωνα με την αρχή της αλληλεξάρτησης των γλωσσών:

- Οι γλώσσες δε μαθαίνονται ως ανεξάρτητες μονάδες, αλλά ως σχέση: ό,τι μαθαίνεται μέσω της μίας αξιοποιείται, με κάποιον τρόπο, μέσω της άλλης.
- Η προηγούμενη γνώση των παιδιών, που φέρνουν από το σπίτι, πρέπει να ενεργοποιηθεί στο σχολείο και να εμπλουτιστεί μέσω της νέας γνώσης και γλώσσας του σχολείου.

Cummins, J. (2001) *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society*. 2nd edition. Los Angeles: California Association for Bilingual Education.

Τι πλεονεκτήματα έχει η διγλωσσία;

Μερικά από τα πλεονεκτήματα της διγλωσσίας και της δίγλωσσης εκπαίδευσης μπορεί να είναι τα εξής:

Επικοινωνιακά πλεονεκτήματα

- Ευρύτερο φάσμα επικοινωνιακών δυνατοτήτων (οικογένεια, κοινότητα, διεθνείς επαφές, εργασία)
- Γραφή και ανάγνωση σε δύο γλώσσες

Πολιτισμικά πλεονεκτήματα

- Ευρύτερη και βαθύτερη πολιτισμική συνειδητότητα, πολυπολιτισμική ταυτότητα, εμπειρία από δύο γλωσσικούς κόσμους
- Μεγαλύτερη ανοχή και λιγότερος ρατσισμός

Γνωστικά πλεονεκτήματα

- Ανάπτυξη της σκέψης (π.χ. δημιουργικότητα, ευαισθησία στην επικοινωνία)

Πλεονεκτήματα του χαρακτήρα

- Υψηλή αυτοεκτίμηση
- Σιγουριά στο αίσθημα ταυτότητας

Σχολικά πλεονεκτήματα

- Υψηλές επιδόσεις
- Ευκολία στην απόκτηση και τρίτης γλώσσας

Οικονομικά και επαγγελματικά πλεονεκτήματα

- Αυξημένες επαγγελματικές δυνατότητες

Baker, C. (2000) *The care and education of young bilinguals*. Multilingual Matters. Chapter 2, p.12.

Με λένε Μαρία και μένω στην Νικόπολη, έχω μάθει 4 γλώσσες Ελληνικά, Αγγλικά, Γερμανικά, Ρώσικα. Γεννήθηκα στην Ελλάδα. Τα Αγγλικά έμαθα στο φροντιστήριο, τα Γερμανικά τα έμαθα στο σχολείο και τα Ρώσικα μου τα έμαθαν γονείς μου. Είμαι 10 χρονών.

Από το 3ο τεύχος του Περιοδικού «Πολύδρομο» Σεπτέμβριος 2010, σσ. 93

Τι μπορείτε να κάνετε ως γονείς για να ενισχύσετε τη διγλωσσία των παιδιών σας;

• Να είστε περήφανοι για την πολιτιστική σας κληρονομιά και την ικανότητά σας να μιλάτε σε μία γλώσσα άλλη από την ελληνική. Να θυμάστε ότι όλοι και όλες μας μπορούμε να αποτελούμε τμήμα της κοινωνίας όπου ζούμε, χωρίς να κρύβουμε ή να ντρεπόμαστε για την καταγωγή μας.

• Να διαβάζετε βιβλία και περιοδικά στη γλώσσα σας, να ενημερώνετε και να συναναστρέφετε άλλες δίγλωσσες οικογένειες.

• Επίσης, χρησιμοποιήστε ή φτιάξτε δίγλωσσα βιβλία (στην γλώσσα σας και στην ελληνική). Σε αυτήν σας την προσπάθεια, μπορείτε να συνεργαστείτε με τους/τις εκπαιδευτικούς των παιδιών σας. Τα δίγλωσσα βιβλία χρησιμεύουν ως γέφυρα ανάμεσα στις δύο γλώσσες του παιδιού και βοηθούν στο να κατανοήσει τις ομοιότητες και διαφορές που έχουν οι γλώσσες του.

• Αν το παιδί σας αναμειγνύει τις δύο γλώσσες ή αρνείται να μιλήσει τη γλώσσα σας, μην αποθαρρύνετε.

Μην ξεχνάτε ότι τα παιδιά διαφέρουν πάρα πολύ μεταξύ τους στην προσωπικότητα και το βαθμό της γλωσσικής τους ανάπτυξης. Επομένως σας συμβουλεύουμε να μην θορυβηθείτε εάν το παιδί σας ακόμη δεν έχει αναπτυχθεί γλωσσικά όπως κάποιος άλλος συνομήλικος του

• Λάβετε υπόψη σας ότι η διγλωσσία, όπως και γενικότερα η γλωσσική συμπεριφορά των παιδιών, αλλάζει κατά τη διάρκεια της ζωής μας. Όσο πιο σταθεροί/ές είστε στη χρήση της γλώσσας σας και όσο τα παιδιά σας έχουν την ανάγκη να τη χρησιμοποιούν, τόσο περισσότερο θα συνεχίσει να αναπτύσσεται η διγλωσσία τους.

• Μην ξεχνάτε να είστε θετικοί απέναντι στη διγλωσσία, θυμίζοντας στα παιδιά τα διάφορα πλεονεκτήματα της διγλωσσίας, αλλά και την ανάγκη για επικοινωνία με την ευρύτερη οικογένεια και την κοινότητά τους.

